

Socialdepartementet

**Sgi-skydd för nyanlända som deltar i
etableringsinsatser enligt förslag till lag
om etableringsinsatser för vissa
nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60)**

Förord

Denna promemoria har utarbetats av en arbetsgrupp med tjänstemän från Socialdepartementet och Integrations- och jämställdhetsdepartementet. Arbetsgruppen har haft till uppgift att utarbeta ett förslag till ändring i de bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring som rör hur sjukpenninggrundande inkomst ska fastställas.

Stockholm den 20 januari 2010

Tony Malmborg
Departementsråd

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning.....	7
1 Författningsförslag	9
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	9
1.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	15
2 Bakgrund	17
3 Gällande regler	19
4 Förslag om vilande SGI för försäkrade med etableringsplan	21
5 Konsekvensanalys	23
6 Författningskommentar.....	25
6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	25
6.2 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	25

Sammanfattning

I denna promemoria föreslås följande. För den som deltagit i aktiviteter enligt en etableringsplan, enligt förslag till lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60), ska den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) fastställas till lägst det belopp som utgjorde SGI omedelbart före perioden med etableringsplan. Så länge en försäkrad omfattas av en etableringsplan ska SGI fastställas enbart på grundval av den inkomst av arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 och 5 d §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 5 §²

Försäkringskassan ska besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos Försäkringskassan. Av beslutet ska framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärsarbete. Sjukpenningförsäkringen ska omprövas

a) när Försäkringskassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2008:861.

efterlevandestöd till barn har beviljats den försäkrade eller sådan ersättning eller pension som redan utges har ändrats med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

d) när tjänstepension har beviljats den försäkrade,

e) när ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. 16 § har upphört, samt

f) när livränta har beviljats den försäkrade enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller redan utgående livränta har ändrats.

Ändring som avses i första stycket ska gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som ändrats enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som inträffar i anslutning till att Försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b, d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om Försäkringskassan då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade.	Under tid som anges under 1–7 får, om inte första stycket b, d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om Försäkringskassan då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade.
---	---

1. bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

2. erhåller periodiskt ekonomiskt stöd, utgivet enligt särskilda avtal mellan arbetsmarknadens parter, enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning eller står till arbetsmarkna-

dens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt,

7. deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan som avses i lagen (2010:000) om etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare..

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 2 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning ska Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller 2 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning *eller deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan* ska Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid

delvis är att hänföra till den sjukpenninggrundande anställning, ska årsarbetstiden inkomsten helt eller delvis är beräknas på grundval av enbart att hänföra till anställning, ska det antal arbetstimmar som årsarbetstiden beräknas på den försäkrade kan antas ha i grundval av enbart det antal ifrågavarande förvärvsarbete arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under den aktuella tiden. under den aktuella tiden.

För en försäkrad som får sådan behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning ska Försäkringskassan, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 eller 2 ska dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppbär studiesocial förmån för studier som avses i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första-tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

Fjärde stycket tillämpas även för försäkrad som avses i tredje stycket 6 när den försäkrade genomgår grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket a ska ej omfatta ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete som avses i 16 a kap. 2 §.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket ska göras senast när den försäkrade gör anspråk på ersättning som betalas ut per dag.

5 d §³

När Försäkringskassan ska fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–6 eller 5 e § och som helt eller delvis saknar anställning ska den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma ska gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen ska göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämföras den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärvsarbete än arbete som anställd. När omräkning har gjorts enligt 5 c § räknas tidpunkten från utgången av det senaste hela år som avses där.

När Försäkringskassan ska fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten för en försäkrad som omfattas av 5 § tredje stycket 1–7 eller 5 e § och som helt eller delvis saknar anställning ska den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Detsamma ska gälla för en försäkrad vars anställning upphör under en pågående ersättningsperiod. Omräkningen ska göras när minst ett år har förflutit räknat från den tidpunkt då den anställning upphörde som senast föranlett eller kunnat föranleda beräkning av sjukpenninggrundande inkomst. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen. Med den tidpunkt då anställningen upphörde jämföras den tidpunkt då den försäkrade helt upphörde med annat förvärvsarbete än arbete som anställd. När omräkning har gjorts enligt 5 c § räknas tidpunkten från utgången av det senaste hela år som avses där.

Den sjukpenninggrundande inkomsten av annat förvärvsarbete, grundad på annan inkomst än som avses i 2 a § första

³ Senaste lydelse 2009:1454.

stycket, ska också räknas om för en försäkrad som inte har upphört med förvärvsarbetet. Omräkning ska göras under en pågående ersättningsperiod efter det att ett år har förflutit räknat från ersättningsperiodens början. Därefter görs omräkningen årligen räknat ett år från den senaste omräkningen.

Omräkningen ska göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknat från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. En omräkning som innebär en sänkning av den sjukpenninggrundande inkomsten ska inte beaktas. Den sjukpenninggrundande inkomsten kan aldrig fastställas till ett belopp som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

1.2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken dels att 26 kap. 19 § samt rubriken närmast före 26 kap. 19 § ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas en ny paragraf, 26 kap. 16 a §, samt närmast före 26 kap. 16 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

Etableringsaktiviteter

16 a §

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan som avses i lagen (2010:000) om etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare.

Studier, periodiskt ekonomiskt stöd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder m.m.

Studier, periodiskt ekonomiskt stöd, arbetsmarknadspolitiska åtgärder och etableringsaktiviteter m.m.

19 §

För en försäkrad som bedriver studier som avses i 11 § eller får periodiskt ekonomiskt stöd som avses i 12 § eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utveck-

För en försäkrad som bedriver studier som avses i 11 § eller får periodiskt ekonomiskt stöd som avses i 12 § eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller utveck-

lingsersättning gäller vid sjuk- lingsersättning *eller deltar i*
dom det som föreskrivs i andra *aktiviteter enligt en etablerings-*
stycket. *plan* gäller vid sjukdom det
som föreskrivs i andra stycket.

Under den tid som avses i första stycket ska sjukpenningen för den försäkrade beräknas på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under den tiden. Om den sjukpenninggrundande inkomsten då helt eller delvis är inkomst av anställning, ska årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i det förvärvsarbetet under den aktuella tiden.

2 Bakgrund

Regeringen överlämnade den 26 november 2009 propositionen "Nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd" (prop. 2009/10:60) till riksdagen. I propositionen föreslås en ny lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och följdändringar i ett antal lagar. Den nya lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare föreslås innehålla regler om ansvar och insatser som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Syftet med etableringsinsatserna är att ge de nyanlända förutsättningar för egenförsörjning och stärka deras aktiva deltagande i arbets- och samhällslivet. Vidare föreslås att det statliga ansvaret för etableringsinsatserna regleras i lagen. En ny aktör, etableringslots, ska underlätta och påskynda de nyanländas etablering i arbetslivet. Den nya lagen och övriga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 december 2010.

Enligt förslaget till lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60) ska Arbetsförmedlingen upprätta en individuell plan med insatser för att underlätta och påskynda den nyanländes etablering (etableringsplan). En nyanländ har enligt förslaget rätt att få en etableringsplan inom ett år efter att han eller hon första gången folkbokfördes i en kommun. Denna rätt föreslås inte gälla en nyanländ som har ett förvärvsarbete på heltid, går i gymnasieskola eller på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är förhindrad att delta i etableringsinsatser på minst 25 procent av heltid.

Bakgrund

En fråga som uppkommit är vad som bör gälla avseende sjukpenninggrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för de arbetsinkomster en nyanländ har innan denne påbörjar insatser inom en etableringsplan.

3 Gällande regler

Beräkningsunderlaget sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

Sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är ett beräkningsunderlag för arbetsbaserade försäkringsförmåner som betalas ut per dag i form av sjukpenning, föräldrapenning m.m.⁴ Dessa förmåner finansieras bl.a. genom arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Till grund för SGI ligger den årliga inkomst i pengar som en person kan antas få tillsvidare för eget arbete, dvs. inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete. När en SGI fastställs har ett antagande gjorts om en persons framtida inkomst. Avsikten är att ge ekonomiskt skydd när en person behöver avstå från förvärvsarbete på grund av t.ex. sjukdom eller vård av barn.

SGI-skydd

Om den försäkrade inte längre har inkomst av arbete ska han eller hon som regel inte längre omfattas av sjukpenningförsäkringen. Reglerna om SGI-skyddad tid är ett avsteg från denna huvudregel och innebär att den försäkrades SGI skyddas mot sänkning vid vissa avbrott i förvärvsarbete. SGI kan t.ex. vara skyddad vid föräldraskap (föräldraledighet), arbetslöshet och studier. För att ha rätt att behålla SGI måste den som inte arbe-

⁴ SGI är ett beräkningsunderlag inte bara för sjukförsäkringen utan också för en rad andra förmåner som föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, havandeskapspenning, rehabiliteringspenning, närståendepenning, smittbärandepenning och dagpenning inom totalförsvaret.

Gällande regler

tar oavbrutet befinna sig i någon situation som regleras i bestämmelserna om så kallad "SGI-skyddad tid".

4 Förslag om vilande SGI för försäkrade med etableringsplan

Förslag: För den som deltagit i aktiviteter enligt en etableringsplan, enligt förslag till lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60), ska den sjukpenninggrundande inkomsten, förkortad SGI, fastställas till lägst det belopp som utgjorde SGI omedelbart före en period med etableringsplan. En bestämmelse om detta införs i 3 kap. 5 § lagen (1962:381) om allmän försäkring. När Försäkringskassan ska fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten i ett sådant fall och den försäkrade helt eller delvis saknar anställning ska den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Omräkningen ska göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknad från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan.

För en försäkrad som omfattas av en etableringsplan ska Försäkringskassan, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, ska årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågavarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

Skälen för förslaget: Om förslaget till lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60) skulle träda i kraft utan att någon anpassning av SGI-skyddet görs, skulle det kunna få negativa följder för vissa nyanlända. De nyanlända som snabbt fått arbetsinkomster och rätt till en SGI skulle kunna få ett sämre försäkringsskydd än annars vore fallet efter det att de deltagit i de etableringsinsatser som föreslås i propositionen. Dessutom är det rimligt att den aktuella gruppen försäkrade får motsvarande skydd som försäkrade som bedriver studier och uppbär studiestöd, doktorander som får utbildningsbidrag, med flera. För en försäkrad som före en period med etableringsplan, enligt förslag till lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (prop. 2009/10:60), haft en sjukpenninggrundande inkomst, föreslås denna sjukpenninggrundande inkomst (SGI) göras vilande. Det innebär att den vilande SGI:n inte ska kunna ligga till grund för någon arbetsbaserad förmån så länge den försäkrade omfattas av en etableringsplan. När etableringsplanen upphör att gälla kan den vilande SGI:n åter aktiveras. När Försäkringskassan ska fastställa den sjukpenninggrundande inkomsten i ett sådant fall och den försäkrade helt eller delvis saknar anställning ska den sjukpenninggrundande inkomsten i vissa fall räknas om. Omräkningen ska göras med den procentuella förändringen i det allmänna prisläget räknad från det senast fastställda talet för konsumentprisindex jämfört med motsvarande tal tolv månader dessförinnan. Förslaget innebär att hela SGI:n ska hållas vilande så länge den försäkrade omfattas av en etableringsplan. Det gäller oavsett omfattningen av planen. Så länge en försäkrad omfattas av en etableringsplan ska SGI beräknas på motsvarande sätt som studietids-SGI. Det innebär att SGI ska fastställas enbart på grundval av den inkomst av arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

5 Konsekvensanalys

Ekonomiska och administrativa konsekvenser

Förslaget bedöms inte påverka statens utgifter jämfört med dagens situation. Detta på grund av att förslaget endast innebär att de nyanlända som under nuvarande förhållanden arbetar och har en sjukpenninggrundande inkomst (SGI) enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, förkortad AFL, kan få en SGI även efter avslutade etableringsinsatser enligt förslaget i proposition 2009/10:60, om de i övrigt uppfyller villkoren enligt AFL. Förslaget bedöms endast ha marginella effekter för Försäkringskassan, och inga effekter för förvaltningsdomstolarna.

Övriga konsekvenser

Förslaget bedöms inte ha några konsekvenser avseende jämställdhet. Inte heller bedöms förslaget ha några konsekvenser gällande Sveriges förpliktelser enligt ILO-konventioner.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

3 kap.

5 §

I *tredje stycket* införs en ny punkt 7, vilket innebär att även de som deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan kan få en s.k. skyddad sjukpenninggrundande inkomst (SGI), dvs. SGI:n får sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast före förvärvsavbrottet om Försäkringskassan då hade känt till samtliga förhållanden.

I *fjärde stycket*, som reglerar hur sjukpenningen ska beräknas vid sjukdom i vissa fall, anges nu att dessa regler också ska gälla för försäkrade som deltar i aktiviteter enligt en etableringsplan.

5 d §

Ändringen i *första stycket* är en följd av att reglerna i paragrafen om omräkning av SGI också ska gälla för försäkrade som omfattas av den nya punkten 7 i 3 kap. 5 § tredje stycket.

6.2 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Ändringarna motsvarar och innebär i sak de ändringar som gjorts i 3 kap. 5 § lagen (1962:381) om allmän försäkring.